

SADRŽAJ

- RIJEČ PREVODIOCA
- PREDGOVOR
- PRVOM IZDANJU NA ARAPSKOM JEZIKU
- PREDGOVOR
- DRUGOM IZDANJU NA ARAPSKOM JEZIKU
- ISKRENOST
- Iskrenost u znanju i djelima, i veliki strah od pretvaranja u djelima
- Ništa nisu govorili ni radili dok ne bi provjerili osnovanost u Kur'anu i sunnetu zbog mogućnosti da određeni govor ili postupak bude novotarija neutemeljena u Kur'anu i sunnetu
- Nisu imali vesvese i šejtanska došaptavanja prilikom uzimanju abdesta ili prilikom obavljanju namaza, a niti prilikom činjenja ostalih ibadeta
- Za prijatelje su uzimali samo one čija su prava maksimalno ispoštovali i odužili, jer osoba čije pravo nisi ispoštovao i odužio praznog je srca spram tebe
- Ne bi se umislili niti bi se ponijeli zbog učinjenih dobrih djela; štaviše svoja dobra djela su uvijek smatrali krnjavim i nepotpunim, pa šta tek reći za loša djela koja su imali!?
- PREDANOST ALLAHU
- Predanost Uzvišenom Allahu u vezi sa sobom, djecom i prijateljima
- BOGOBOJAZNOST
- Trudili su se da budu čisti od licemjerstva nastojeći izjednačiti unutrašnjost i spoljašnjost
- Željeli su smrt kad je postojala opasnost od padanja u grijeh, a to su prepoznavali po predznacima koji prethode grijesima
- Uvijek su davali prednost djelima ahireta nad djelima dunjaluka!
- Ni na jednom sijelu nisu zaboravljali spomenuti Uzvišenog Allaha i donijeti salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

- Bezvrijednost i odbijanje dunjaluka
- Plašili su se toga da im Allah ne dadne loš svršetak ovog života, zbog čega bi bili uskraćeni od slasti gledanja u Njegovo lice na ahiretu, jer će biti u Džehennemu, a neki bi se zbog razmišljanja o tome na trenutak izgubili!
- Bili su mehkog srca i plakali su nad samim sobom zbog propusta u poštivanju Allahovog prava, a sve iz razloga ne bi li im se Uzvišeni Allah smilovao!
- Smatrali su da im nema spasa na ahiretu zbog premalo ibadeta, a da ne govorimo o zapadanju u grijeh
- Bojazan od loših i pokvarenih riječi ili priča, u vezi sa znanjem i dobrim djelima, kao i onda kada je riječ o upućivanju ummeta na dobru dunjaluka i ahireta
- "I ne govorite neistine jezicima svojim: 'Ovo je dopušteno, a ovo je zabranjeno' da biste tako o Allahu neistine iznosili.
- Oni koji o Allahu govore neistine neće uspjeti."
- Budna pozornost i pripravnost kad je bilo riječi o borbi protiv Iblisa, uz maksimalni napor i trud na otkrivanju njegovih spletki i zamki
- Bavili su se svojim mahanama a nikako tuđim; tuđe mahane pokušavali su maksimalno skrivati
- Što bi se više približavali Allahu dobrim djelima, bili bi još više ponizniji
- Budnost i pozornost kad je riječ o bogobožnosti - nikada za sebe nisu tvrdili da su bogobožni
- Pokrivanje mahana muslimana, i strog samoobračun kada je riječ o ostavljanju zabranjenog
- Maksimalno su izbjegavali grešnike
- Ne bi se odazivali na poziv onima čija je hrana stečena haram imetkom, ili ako su na neko slavlje pozvani samo bogataši bez siromaha, ili ako na nekom slavlju ima grijeha. Nisu bili pohlepni za tuđim haram-imetkom
- Pripremali su se za stajanje pred Uzvišenim Allahom u svakom namazu koji su klanjali i to na početku njegova vakta

- Ne bi se upuštali u kupoprodaju sve dok ne bi naučili šerijatske propise koji se odnose na trgovinu, a nekada i zbog toga što trgovina zna odvratiti čovjeka od Allaha i ahireta!
- Strah od Uzvišenog Allaha na početku i kraju života!
- Na početku života — strah i bojazan od grijeha i kazne, a na kraju života — strahopoštovanje i bojazan od lošeg svršetka!
- Osjećaj odgovornosti i straha od Allahove kazne zbog mogućeg nanošenja nepravde prema Njegovim stvorenjima, pa makar se radilo i o običnoj igli
- SABUR
- Strpljivo podnošenje nepravde vladara, smatrali su da je ta nepravda manja od kazne koju su zaslužili zbog svojih grijeha
- Ljubomora, kad se predu Allahove granice, umanjuje čovjekov iman
- Ne bi se veselili, niti bi se smijali, kad bi se u dunjalučkim uživanjima našli — odjeća, jahalice, žene, položaji... bojeći se da im to ne umanju nagradu na ahiretu
- Prekomjerno strpljenje, kad je uznemiravanje supruga u pitanju, jer su bili uvjereni u to da je razlog takvog ponašanja njihovih žena prema njima samo loše ophođenje prema Uzvišenom Allahu, pa je neposlušnost prema Uzvišenom Allahu prouzrokovala i neposlušnost njihovih žena prema njima!
- IBADET
- Kad god bi se razboljeli, smatrali bi da im je ta bolest presudna, i da više neće imati prilike pokajati se za svoje grijeha
- Suze, briga i razmišljanje o smrti, smrtnim mukama i svome svršetku, onda kada bi vidjeli dženazu i ukop neke osobe, što bi posebno razdrimalo i uznemirilo njihova srca!
- Klanjanje noćnog namaza i ljeti i zimi
- Neprestano preispitivanje sebe i svojih prsa, kako bi iz njih odstranili eventualna svojstva licemjera, a umjesto njih, posadili svojstva vjernika!
- Često su se kajali i za oprost molili, danju i noću

- Naređivali su činjenje dobrih djela, a odvrćali su od zla i loših djela, iako sami, možda, ne bi neko dobro djelo činili, ili se možda lošeg djela ne bi još prošli!
- AHLAK
- Opraštanje i milosrđe prema svakom ko im je učinio zlo, bilo udarcem po tijelu ili uzimanjem imetka ili diranjem u čast!
- Prekomjerno poštivanje muslimana, ljubav prema njima i doprinos muslimanskoj zajednici jedna je od osobina prvih generacija, zbog toga što su vjerovali i smatrali da takvo ophođenje prema muslimanima spada u poštivanje Allahovih svetinja
- Odbijali su poziciju vodstva, sve dok ih sam narod, usprkos njima, ne bi postavio na neku od vodećih funkcija, kada bi se ispričavali riječima da nisu sposobni za tu funkciju, ali bi im bilo odgovarano time da su i presposobni za to!
- Međusobno savjetovanje, kad se stariji nije libio primanja savjeta od mlađeg, obratno, ne obazirući se na godine, starosnu dob i slično, što je u suprotnosti s velikim brojem ljudi današnjice
- Lijepo su se ophodili prema mladima, a o starijima da i ne govorimo; prema daljnjima, a o bližnjima da i ne govorimo; prema nezalicama, a o učenjacima da i ne govorimo
- Nisu dozvoljavali ogovaranje ljudi u njihovom prisustvu kako njihova sijela ne bi postajala sijelima grijeha
- Raspitivali su se o stanju svojih drugova i prijatelja
- Ljupkost, smirenost i poštovanje uz vrlo malo priče, zbog toga što su bili čistog uma, ali i s mnogo iskustva kad je bilo riječi o ljudima njegovog vremena
- Puno su šutjeli, a govorili su mudro kako bi olakšali učenicima
- Mnogo posta, a malo priče, osobina je svakog učenjaka trudbenika
- Voljeli su da naprave prigodno iznenađenje svojoj braći i voljeli su da se s njima sretnu radosna lica, i da jedni drugima sreću i veselje unesu u srce

- Čuvali su povjerene im tajne i ne bi prenosili drugima ono što bi eventualno čuli u vezi s njima
- Blagodarnost, darežljivost, dijeljenje imetka i pomaganje braće, bilo da su na putu ili kod kuće, čime se dolazi do potpomaganja u Vjeri, koje je jedno od traženih i željenih ciljeva
- Dočekivanje gosta uz lični hizmet i služenje (izuzev u šerijatski opravdanim situacijama), gdje i nakon toga ne bi smatrali da su se prema gostu odužili onako kako je trebalo hranom i hizmetom, zbog toga što je sam gost imao toliko povjerenja i lijepog mišljenja prema njima da je odlučio da odsjedne kod njih
- Maksimalno su nastojali izbjegavati svađu i neprijateljstvo s ljudima, uz neprestano ugađanje kad je bilo riječi o dunjaluku, ne uzvraćajući na njihove postupke zlom. Ljudi bi se loše ophodili prema njima, ali oni nisu na zlo odgovarali zlom
- Ne bi nipodaštavali nijedno dobrovoljno djelo koje nam Šerijat preporučuje da ga činimo
- SKROMNOST
- Nepridavanje pažnje izgradnji kuća i tome slično, a ako bi neko od njih odlučio praviti sebi kuću, zadržao bi se na elementarnim i nužnim stvarima, bez ikakva ukrašavanja i rasipanja
- Nisu pretjerivali u halalu kad ga dobiju
- Dobra djela koja su činili smatrali su malim i ništavnim, pa makar bili na ibadetu svih ljudi i džina
- Smatrali su da nisu odali ni dio zahvalnosti Uzvišenom Allahu, jer su shvatali da je svaka zahvalnost još jedna Allahova blagodati ukazana njima. Njegove blagodati su stalne, a niko nije zahvalio dovoljno
- Sve što bi prelazilo njihove potrebe dijelili su kao sadaku, bilo noću ili danju, bilo tajno ili javno
- TEMELJI ZDRAVE ZAJEDNICE
- Uzajamno razumijevanje među članovima porodice
- Potpomaganje u dobročinstvu i bogobožnosti
- Pravednost u međuljudskim odnosima

- Poštivanje starijih i cijenjenje mladih
- Čuvanje imetka jetima
- Čuvanje prava žene, ophođenje na najljepši način i slaganje muža i žene
- Lažno svjedočenje
- Pokornost naredbodavcu
- Lažna zakletva (el-jeminu-l-gamus)
- Ogovaranje (gibet) i prenošenje tuđih riječi (nemimet)
- Rija'
- Osveta
- Prepirke